

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Regio
PROGRAMUL REGIONAL 2021-2027
NORD-EST

ADR
Agentia pentru Dezvoltare Regională
NORD-EST

Parcul Spoor Noord Antwerp Belgia

◀◀◀ CONTEXT

Zona vizată (24 ha, 1,6 km lungime) a fost, în trecut, șantier de cale ferată și din 1873 a fost deținută de compania națională de căi ferate belgiană (NMBS). La mijlocul anilor 1990, vechiul depozit de cale ferată a intrat în uz și, în 2001, NMBS și-a încetat activitățile acolo. Zona și-a păstrat însă reputația negativă. Orașul Anvers a devenit noul proprietar al zonei. Spoor Noord acoperă districtele Dam, Stuivenberg și Seefhoek (325 ha), deși fostul șantier de întreținere din centrul regenerării (viitorul parc) acoperă doar 29 ha. Atât Stuivenberg, cât și Seefhoek sunt zone rezidențiale cu o comunitate complexă de imigranți, relativ puțini cetățeni belgieni și un nivel ridicat de rotație a populației.

Densitatea este de patru ori mai mare decât în restul orașului, cu peste 2.200 de locuitori pe km pătrat. Districtul Dam, pe de altă parte, a pierdut 70% din locuitori din cauza extinderii portului spre nord în ultimii 70 de ani. În ceea ce privește utilizarea terenului, Spoor Noord însuși era un fost teren industrial monofuncțional și abandonat. A creat o barieră enormă între zonele învecinate. Cartierele din jur includ o varietate de utilizări rezidențiale, cu servicii la scară mică și magazine locale. Introducerea trenului rapid HST (spre nord de Damplein) a deteriorat și mai mult continuitatea structurii urbane și a creat o nouă barieră în zona deja divizată.

➤➤➤ PROVOCARE

Eliberarea unui spațiu public deschis, de mari dimensiuni, într-un cartier urban dens construit, a oferit o oportunitate unică de a restabili legătura dintre zonele înconjurătoare cu un plămân verde solid. Situl a fost anterior un teren dezafectat care avea nevoie de remediere și decontaminare. Pe toată durata operațiunii de remediere au fost excavați aproximativ 100.000 m³ de teren. Cu toate acestea, chiar și locuitorii zonelor învecinate s-au confruntat cu scepticism inițial cu privire la utilitatea unui parc în locația respectivă.

◀◀◀ SOLUȚIE

Ideea a fost de a avea un parc viabil din punct de vedere economic, care să funcționeze ca un spațiu în care locuitorii au posibilitatea de a fi activi.

Scopul municipalității a fost de a atrage investiții în terenuri rezidențiale și comerciale și de a genera sprijin public pentru procesul de regenerare în curs. În această situație, marele avantaj al lui Spoor Noord a fost cantitatea de teren deschis disponibil pentru uz public. Potrivit unui sondaj efectuat de localnici, zonele

verzi și deschise, spațiul și lumina au fost identificate ca fiind principalele priorități ale procesului de regenerare. Parcul a fost punctul de plecare pentru un proces de regenerare mai îndelungat.

➤➤➤ IMPLEMENTARE

Consultările cetățenilor au condus la decizii care au fost încorporate în procesul de planificare: șapte ani de cercetare, negociere, planificare, pregătire și reabilitare înainte de lansarea parcului.

Un concurs de urbanism a avut loc în 2002.

Soluția propusă restabilește conexiunile (ecologice, precum și de comunicație) între trei zone – Dam, Stuivenberg și Seefhoek – care anterior au fost întrerupte una de cealaltă de șantierul feroviar.

Principala caracteristică a Park Spoor Noord este dimensiunea sa: o peluză largă și simplu proiectată, încrucișată cu poteci care leagă cartiere diferite cu parcul. Grădinile, terenurile de sport, pădurile găzduiesc diverse practici sociale formale și informale și definesc atmosfere multiple. S-au păstrat structurile vechi ale clădirii căii ferate.

Există un plan de management al parcului care conține măsuri de întreținere (întreținere verde, management al deșeurilor, măturare drum, îndepărtare graffiti), de supraveghere și de programare în parc (coordonare sport, cultură etc.).

Alături de parcul peisagistic urban, a fost elaborat planul pentru noua zonă Spoor Noord. Acest plan s-a concentrat pe zonele neincluse în parc, dezvoltând ideea de multifuncționalitate. Aceasta a inclus dezvoltarea de grupuri de antrenament, o locație de top pentru evenimente, un complex de băi de aburi, săli de sport all-in în hangare transformate, idei noi pentru docul Lobroek, modernizarea abatorului și a zonei de conexiune feroviară nord-sud. Împreună cu parcul peisagistic, acest plan prevedea un program complet integrat pentru regenerarea Spoor Noord.

Deși programul a fost destul de complex, municipalitatea a adoptat o strategie de implementare bazată pe „mici pași înainte”. Motivul a fost că nu a fost posibilă finanțarea programului dintr-o singură sursă. Pentru susținerea proiectelor au fost utilizate mai multe surse de finanțare, în cadrul întregului program. Principalele elemente ale programului au fost asigurate de brief-ul de consens, care a fost semnat de toți principalii factori interesați.

»»» IMPACT

- » Managementul spațiilor verzi (inclusiv îmbunătățirea/conservarea biodiversității urbane)
- » Calitatea aerului/ambientului (pentru a reduce efectul UHI și/sau pentru a îmbunătăți calitatea aerului/ambientului)
- » Regenerare urbană
- » Planificare participativă și guvernare
- » Dreptatea socială și coeziunea socială

««« BENEFICII

- Schimbarea imaginii asupra mediului urban
- Îmbunătățirea calității aerului
- Accesibilitate la spațiile verzi deschise
- Creșterea numărului de spații verzi deschise pentru rezidenți
- Creșterea sentimentului de proprietate al comunităților
- Interacțiune socială
- Creșterea stării de bine
- Incluziune socială

▶▶▶ LECȚII ÎNVĂȚATE

- Poate fi dificil să fie implicate grupuri etnice minoritare în participarea publică, ceea ce face dificilă rezolvarea diferențelor culturale;
- Cerințele organismelor externe de finanțare s-ar putea să nu se potrivească bine cu obiectivele locale, rezultând o abordare „cameleonică” în care obiectivele se modifică pentru a se potrivi cu finanțarea disponibilă;
- Este foarte dificil să rezolvi problemele legate de criminalitate, abuzul de droguri și prostituție – și au tendința de a se muta în altă parte a orașului;
- Formele inovatoare de participare publică care oferă indivizilor multe moduri diferite de a se implica (inclusiv informare, implicare și colportare) au adus rezultate măsurabile în cadrul comunităților;
- Colaborarea cu instituțiile de cercetare a ajutat în procesul de analiză sistematică, monitorizare și evaluare a zonelor aflate în dificultate;
- Este posibil să se utilizeze fonduri europene (FEDR, URBAN, INTERREG etc) fără a neglija nevoile locale și obiectivele locale;
- Utilizarea GIS ajută unitățile municipale să lucreze împreună și sprijină activitățile de planificare în oraș.

Succesul pe termen lung al Park Spoor Noord se bazează pe sprijinul comunității locale. Generarea unui sentiment puternic de proprietate este importantă pentru durabilitate. Organizarea de evenimente (ieșiri culturale, festivități, evenimente sportive, plimbări etc.) s-a dovedit a fi extrem de eficientă în mobilizarea entuziasmului localnicilor și aducerea sentimentului de apartenență la o comunitate multiculturală.

»»» BUGET

Investițiile totale în infrastructură au fost de 41.200.000 euro, dintre care 14.000.000 fonduri europene ale Programului Operațional Flandra (ERDF), Obiectivul tematic Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

««« MANAGEMENT

Transformarea fostelor linii de cale ferată a făcut parte dintr-un parteneriat public-privat susținut de programul Obiectiv 2 al Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR). Aspectul comercial al proiectului a fost vital pentru succesul acestuia. Cheia dezvoltării parcului a fost acordul din 2001 dintre oraș, NMBS, AG ANN și Euro-Immo-Star (adică brațul imobiliar al căii ferate) prin care 18 hectare din teren ar fi utilizate de oraș pentru dezvoltarea parcului, în timp ce NMBS și Euro-Immo-Star au primit drepturi de dezvoltare comercială pentru un teren de 6 hectare (192 000 m²) în vestul parcului.

»»» Inspirație pentru finanțări similare prin PR Nord-Est

Prioritatea 7 – O regiune mai atractivă

»»» CONTACT

Iris Consulting (din partea consorțiului): Dirk Lauwers [dirk.lauwers\[at\]irisconsulting.be](mailto:dirk.lauwers[at]irisconsulting.be)
Afdeling Europa Economie (din parte AM): [esfcommunicatie\[at\]vlaanderen.be](mailto:esfcommunicatie[at]vlaanderen.be)

»»» LINKURI

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/belgium/urban-park-revitalises-deprived-city-neighbourhood

<https://connectingnature.eu/oppla-case-study/19438>

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Regio
NORD-EST

ADRO®
Agenția pentru Dezvoltare Regională
NORD-EST